

גיליון חגיגי!

גיליון מס' 187

כניסת החג:
ירושלים: 19:05
ת"א: 19:21
חיפה: 19:14
באר-שבע: 19:22

יציאת החג:
ירושלים: 20:23
ת"א: 20:26
חיפה: 20:28
באר-שבע: 20:24

יריית פתיחה / אישי פרי

אישיותו וישותו של רבא תלמדנו. היא טרודה בדף הגמרא עד שמבלי משים-לב הוא לופת באצבעותיו בחזקה עד שהם זבות דם. רבא הבין שתורה היא הווית-חיים אנרגטית. איננה רק חוקים ומשפטים אותם מאמץ היהודי לחייו השוטפים. היא תמצית דם הנפש של היהודי. הוי-אומר, הווייתו האנושית אף היא מורכבת מהיבט תורני. התורה נמסכת בדמו והיא הופכת ללקסיקון שגרתי בחיי היום-יום. כזה הוא איש של אידישקייט. איש של רוח.

מכאן, שלא הייתה לעם ישראל ברירה אם לקבל את התורה אם לאו. אילו ימאנו, יעקרו צלם ודמות אנושית מעצמם. לא יהודית. כי אין האומה אומה אלא בתורתה.

תמיד היה תמיד יהיה. ההמנון הלאומי של העם היהודי, הוא התורה. גם בגיא צלמוות ובימי מצר, תמיד תמיד שפתיו רוחשות אביי ורבא.

רות, הייתה כזו. בהצהרתה "באשר תלכי תלך ובאשר תליני אלין - כי המוות יפריד ביני ובינך..." היא מעידה כי בהעדר חיי הרוח, אין לה כל תוחלת של ממש בחיים. טוב אפוא מותה מחייה. האברכים, כן, אלו מה'הבטחת הכנסה', הם ממשיכי דרכה!

1. בין האברכים לרות!

דיאלוג עמום, לכאורה, מתנהל בין רבא ל'אותו צדוקי' הפוגש בו באמורא כשהוא אחוז-שרעפים ודם זב מבין אצבעותיו מתוך פציעה שביצע עקב שקיעותו האבסולוטית בלימוד. (ראה שבת פה, א).

הצדוקי סונט בו באמורא, כי עמו עם פזיז שהקדים 'נעשה' ל'נשמע'. רבא משיבו בלשונו, כי עם ישראל ישר-דרך הוא. ויש ללמוד מה-הם פשרם של האמירות שנראות יותר כחידות-סתומות. ובכלל, מה מסר יש בדם הניגר מאצבעותיו של רבא ומה בא הוא לאלפנו בישראל דהשתא? הרי היום לא תראו דם ולא תראו את ה'צדוקי'.

***

בשונה ממה שחשבתם, הדת אינה רק אימוץ של שורת טקסים וטקסטים דתיים בחיי החול. לפיכך גם, אינה צצה רק כאשר נמצא בבית הכנסת או בית המדרש. היא-היא בעצם שאונו האמיתי של היהודי. מעמידה עצמה במרכז סדר-היום והופכת להוויה האנושית שלו. אם תרצו, זוהי ה'ליבה' היהודית. היהדות איננה רק בת-לוויה לחיים. היא נשמת-אפם.

השבוע בגליון:

4

תקשורת בישיבה:
פיניני אקטואליה לספר התהילים

אין 'תיקון':

שלל הוגי-דעות נגד 'תיקון ליל שבועות' הישראלי!

3
5
ח"כ בישיבה חרדית:

טור מטלטל של דניאל בן סימון

8

וגם:

שיר הלל לבן הישיבה

כמה מילים על מצוות הביכורים

מקור חדש למנהג עיטור בתי הכנסת בפרחים!

י"ל ע"י

מכון "בלבבי" - יהדות מלב אל לב

גיליון "פרשניית השבוע" - לאנשים שחושבים קצת יותר

עורך ראשי: הסופר אישי פרי. ומשפחתו. יועץ תוכן: יצחק העברי. הגהה: שמוליק כהן. לקבלת הגיליון - מייל המערכת: abyisrael@gmail.com פלא: 0504116867.

1

יריית פתיחה / אבישי פרי (המשך)

2. הקזת דם ב'תיקון ליל שבועות'!

ובדרך אחרת:

אמירה עמוקה משכיל אותנו רבא: התורה, מעצם מהותה, היא נטולת שכל אנושי קר ולוגי. בשביל הבנתה דרושה תבונה אלוקית. לא אנושית. אם יש לאיש תמיהות על קיומה או חוקיה, כדאי שיכפיף עצמו. כי זו מלכתחילה לא נועדה תמיד לפרשנות פילוסופית כזו או אחרת. האמורא מקיז-הדם פותר אפוא את חידת החיים היהודיים על-חלד.

במעמד מתן תורה חנך אפוא עם ישראל את מידת הביטחון האבסולוטי שלו בבוראו. כאן עוצבה דמותו כדמות שאלוקים בקרבה - מורמת מעם.

מסיבה זו בדיוק, כך נראה, נתכנו לו לעם הנצח עלילות מייסרות. אם דם אנושי זורם בעורקיו לבטח יתהה, יתמה, מדוע "בדמייך חיי"? יתקשה מהבין. אך אם דם אלוקי זורם בעורקיו, הוא יחריש. יהסה. יבין, כי תבונתו אפסית מול האלוקים האין-סופי והכל-יכול. ואלו הם סוג של 'סימולציות' להעמקת הקשר עם התורה ודרכה.

מעתה, ייזכר שוב במידת הביטחון המוצק באלוקיו.

דרכו של עם תורה, כרוכה עם דרך ארוכה ורווית קמשונים. משעוליו ההיסטוריים נעים עם היגון. אך לא, לא מדובר בעוד "תופעת לוואי", זו דרך ותבנית לחיים שמושגת על תלות מוחלטת בבורא העליון, ששכלנו דל מהבינו.

את המסר הזה הבינה רות, והבין אף רבא. מסע הייסורים המבעית והקדורני, לא יעצור את שאון התורה. אדרבה - הוא יעצים את תחושת החיבור עמה ועם נותנה. כי, כאמור, מהותה היא ההבנה כי יש למסור את מלוא החישובים האנושיים למרום. יש להבין, כי ביטול האגו השכלתני, הוא הבסיס האלמנטארי לאופייה של התורה האלוקית.

"נעשה ונשמע", זו הייתה ההצהרה הבוטחת והנחרצת של אבותינו עדי הר סיני. ויש לה גם מחיר. מחיר כואב, לעיתים מדמם ואולי אף דומע, אך נטול כליל מתבונה אנושית חושבת. זהו תרגום ההצהרה הזו לחיי המעשה.

בשונה אלו מאנשי 'תיקון ליל שבועות' בחג השבועות, אשר רוממות המודרניזציה העכורה בגרום, ושטף של הגיגים אנושיים חלולים מצלצל מפיהם, הרי שכאן למדנו שההפך הוא הנכון: התרבות היהודית גורסת כפיפה טוטאלית. התרבות היהודית לא מעניקה לעוד הוגי-דעות ואנשי מצב-רוח להכתיב לחכמים מה להגיד ומה לחשוב. ענווה והבנה מעמיקה - זה כל הסיפור.

בחייאת, ב'תיקון' הישראלי, לא שמענו שמקזים אתם הדם - את האגו בשביל לנסות לפצח את תעלומות חז"ל! אדרבה - מקיזים דם לחז"ל בשם פרשנות מעוותת!

ה'תיקון' הזה, הוא דווקא האנטי-תזה של החג!

הגיונות במצוות הביכורים

"ולא שמחת אויבי לי": המשנה (ביכורים פרק ג' משנה ד') קובעת כי כאשר מגיעים מבכרי ביכורי השדה להר הבית, מקדמים אותם הלויים בשיר: "ארוממך ה' כי דיליתני ולא שמחת אויבי לי". ולכאורה יש להבין מה ההקשר בין כתוב זה דווקא למצוות הביכורים?

וראיתי בספר 'משנה ראשונה' שנקט כי ישנו היקש גלוי בין פרקי ההלל לבורא שישמיע מבכר הביכורים עוד רגע קט, לבין פרקי ההלל אלו וכי הכל חטיבה אחת. אולם בעיני נראה, כי ייתכן שאין שירת הלויים הלזו חלק ממצוות הביכורים, אלא הקבלת-פנים נאותה לעולי הרגלים (שכן, מצוות הביכורים חל בחג השבועות).

ומעתה, פרקי ההלל אלו הולמים את המעמד, שכן כבר מודיעה התורה כי לא תעולל העלייה לרגל לעולים כל נזק לרכושם או לגופם (ראה פסחים ט, ב), וזהו אפוא פשרו של פסוק: "ולא שמחת אויבי לי". שאויבי לא פגעו ברכושי לרעה בעת עלייתי לרגל להיראות במקדש.

המקור לקישוט ועיטור בתי

הכנסיות בפרחי נוי: מנהג נודע בשערים הוא לקשט ולעטר בחג השבועות את בתי הכנסיות בפרחי נוי והדר. טעמים שונים נאמרו בספרי המנהגים למנהג המרתק.

אכן, בעת כתיבת השורות העליות בהגיוני בעזרת השם, כי ישנו אולי מקור חדש למנהג הלזה: זכר לעיטור הביכורים שהיה נהוג במקדש. שכן, מבכרי הביכורים, כך שנינו במשנה (ביכורים ג, ג) נהגו לעטר את כלי הביכורים בפירות ובעטרת של זית בראשם, ומעתה, גם בימינו אנו, שמקדש אין, נהגו בתפוצות ישראל לקיים זכר לזה.

רק אציין, שבינתיים לא מצאתי מישהו שנקט בדרך זו.

'תיקון' או קלקול?

פרייקט מיוחד!

ערב חג מתן-תורה תשע"ד ופעמי 'תיקון ליל שבועות' הישראלי כבר ברקע. רבדי העם הישראלי ינהרו בליל החג לשמוע הרצאות ושיעורים מפי ד"ר ואנשי תקשורת למיניהם. שלל הזגי-דעות בולטים מנסים לענות על שאלת השאלות: האם מדובר בכמיהה יהודית או שמא בפולקלור מיותר? <<< בין ישראלים לישראל

הרב שאול אליטוב
ראש הישיבה כפר-סיטרין
מקור המנהג להיות
נעורים בליל שבועות-
מובא במדרש

שיר השירים רבא (פ"א יב, ב). שבני ישראל ישנו כל הלילה שלפני מתן תורה, וכשהקב"ה בא לפנות בוקר לתת להם את התורה, מצא אותם ישנים, והיה צורך לעוררם ולהקימם משנתם, ולכן נוהגים להיות ערים בלילי שבועות כדי לתקן את שנתם של בני ישראל.

ידוע מה שמובא בשולחן ערוך הלכות ראש השנה, בקשר למנהג לא לישון ביום ראש השנה, ומי שישן מזלו ישן, וההולך בטל כישן דמי. מזה מובן שכל התיקון הוא רק כאשר לומדים תורה, ובאם לאו זה נחשב לשינה.

איתא בזוהר (זח"ג צה, ה) חסידי קדמאי לא היו ישנים בלילה זה והיו לומדים בתורה, ועיין בנטעי גבריאל המקור לומר תיקון ליל שבועות, ולכאורה היה עדיף אילו היו לומדים ענייני לימוד המובנים בשכל ובעיון, ומה הטעם שקוראים קטעים מהתורה מהנ"ך מהמשניות ומהזוהר? נראה שזה מנהג השייך לעמי ארצות?

אלא שידוע שההקדמה למתן תורה הייתה באמירה של בני ישראל נעשה ונשמע, הביטול של קבלת עול מלכות שמים לפני קבלת עול מצוות, וזו הסיבה שאומרים פסוקי תורה ומשניות וכו', כדי שנתמסר להשם במסירות נפש העל-שכלית, וכך נזכה לקבל את כתר התורה מתוך תענוג ושמחה, ונוכל ללמדה בעיון במשך כל השנה כולה.

בהקשר לשאלתנו, התשובה ברורה. כל עוד שאין לימוד תורה בלילה הזה - אין כאן שום הקשר ל'תיקון ליל שבועות'. אולי למשהו אחר.

הרב יעקב ב. פרידמן
סופר והוגה-דעות חרדי
לאחרונה זו כבר הפכה לתופעה
פופולארית: להקות של תיירים
חילונים מבקרים בליל שבת

ב'טישים' חסידיים בעיר התורה והחסידות בני-ברק. משם הם ישובו עם סתירות פנימיות עמוקות כההם. שכן, הרכב יוביל אותם הביתה - לא הרגליים. השאלה איך להתייחס לתופעה, שמתברר כי היא רחבה בהרבה משחשבנו. סיפרו לי, לדוגמא, על אשה שכמסורת אדוקה מסבתה המנוחה, מניחה את תבשיליה השבתים על ה'פלטה'. אלא, שאחרי שהתבשלו די-צרכם, היא מנתקת את השקע מהתקע.. כלומר: מסורת כן, דת לא.

במחוז הסמוך לסיביר הרוסית, חיים כ-100,000 יהודים שלא יודעים דבר על יהדותם. פגשתי שם בעל מאפייה שמקפיד כי יהודי יטיל את הקיסם בתנור, כדי שהיהודים לא יחושו לגזירת חכמים שנקראת 'פת עכו"ם'. ומידי בוקר, כמו בריטואל קבוע, נשמע קול צלצול הטלפון, ועל הקו יהודי תושב המחוז המבקש לדעת אם הפת שהוא נוגס בה כשרה - זאת למרות שבת הוא תוחב שיירי חזיר... סוריאליסטי. לא!?

כפי שציינת, כיום הפך סיפור 'תיקון ליל שבועות' לנפוץ בחברה הישראלית. זה עוד אחד מהניחוחות הרוחניים שמבקשים יהודים להריח ועוד צליל רוחני שמבקשים לנשום. זהו קונפליקט מחריד. השאלה כמובן הינה, מה בדיוק שומעים שם. אם שומעים שם דברים שבינם לתורה אין מאום, כמובן שהדבר בטל וחסר טעם. אולם אם יש שם ריחות תורניים המלבים את הניצוץ היהודי, שמענו ממנהלה הרוחני של ישיבת מיר בגולה, רבי ירוחם ליבוביץ' זיע"א, כי ישנם שני תנאים בסיסיים כדי שהדבר יעלה לטובה. האחד, שלא יהיו האנשים להפוך את אותם פולקלורים ל"דת" (כמו ד"ר קלדרון מ'יש עתיד'), ויידעו כי הדרך מכאן ועד לדת הנה ארוכה, אלא שאין בכוחם אולי לקיימה כיאות וכנדרש. שנית, שאכן ייעשו הדברים מתוך כמיהה רוחנית ולא בהתעסקות אפאטית שהיא כמו האזנה לצלילי מוזיקה יהודית מרגשת על גדות חופי קפריסין בשעות דמדומי שקיעה של שבת. סוג של חוויה כיפית. בכלל לא יהודית.

הרב דוד לאו*
הרב הראשי
לישראל
אם שיעורי תורה
מקרים את האדם
לאהבת תורה, לרצון לקיים
מצוות, זו תופעה מבורכת.

אלא שלפעמים חלק מהמרצים - שאיפתם לא כזו. אתה אומר 'תיקון ליל שבועות', מפני מה הוא נקרא 'תיקון'? עם ישראל בזמן מתן תורה הלכו לישון ולא באו לקבל תורה, על כך אנו עושים בכל שנה 'תיקון' ליל שבועות ולומדים כל הלילה. איזה מן תיקון זה כאשר אני נפגש ומשוחח על נושאים שבינם לבין קבלת תורה, אהבת תורה, וקרבה לקב"ה אין כלום!?

בתפילת שחרית שבכל יום בברכות קריאת שמע אנו אומרים: 'אבינו אב הרחמן המרחם וכו' ומבקשים 'ותן בליבנו בינה להבין ולהשכיל', לשם מה? 'לשמוע ללמוד ולקיים'. אם עושים כך מגיעים כרונולוגית להמשך התפילה 'והאר עינינו בתורתך' ויחד לבבנו לאהבה' ואז גם מופיע 'וקרבנתו לשמך הגדול'.

אם אנו לא פוסעים במסלול הזה ומנסים להגיע לתכלית זו אין בשיעורים מן הסוג הזה כל תועלת.

*מתוך דברים שאמר הרב לאו במסגרת ראיון שנערך עמו בעבר במגזין 'בית מקדש מעט' היו"ל מטעם איגוד בתי הכנסת העולמי.

פרקים בתהילים

**כשהתקשורת ביקרה בישיבה >>> יונת השלום המרחפת >>> תפילה כאידיאל >>>
לרגל חג השבועות, יום הסתלקות דוד המלך ע"ה, מגיש 'פרשני' את השבוע מאוצר
הגיגי עורך הגיליון לפרקי התהילים - חיבורו של נעים זמירות ישראל**

התפילה כאידיאל

**אני אל אלוקים אקרא והי יושעני. ערב
ובוקר וצהריים אשיחה ואהמה.. (תהילים נה,
יח)**

תימה: אם כבר נושע דוד מדוע ימשיך וישיח תפילתו? לשם-
מה?

ביקשו לדעת דורשי-רשומות: מהי בעצם טיבה של
"תפילה"; האם היא רק אמצעי רוחני להשגת משאלות
וצרכים? כנראה שלא. שכן, אילו כן, כאשר צרכיו של האדם
מלאים והוא חי בטוב ובנעימים, אין צורך בתפילה.

מנהלה הרוחני של הישיבה המעטירה פוניבו', רבי יחזקאל
לוינשטיין, זכר צדיק לברכה, הטמיע בקרבנו כי התפילה היא
התכלית והאידיאל. כלומר: הקב"ה ממציא לאדם מועקות,
כדי שיתקרב אליו יותר. לא ההיפך.

נראה, שזה המסר השזור מבין בתרי הציטטות הנזכרות: דוד
המלך מזכיר שהוא קורא אל אלוקים ומתחנן כי יפדהו מן
המצר, והקב"ה אכן שועה לתחנוניו. אלא, שלמרות שנושע
הוא לא ירפה: "ערב ובוקר וצהריים", הוא מעיד, "אשיחה
ואהמה". כלומר, יודע גם יודע אנוכי כי ישועה כבר באה
ונחלצתי מן המצר, אולם עדיין מתמלא אני ערגה,
השתוקקות והמיית-לב יוקדת לבורא, כי יודעני שזו המטרה
של המצוקה. הכמיהה הרוחנית לא תדע שובע ורוויה.

למעשה, בכלל לא מעתה. דוד המלך תמיד ביטא בתהילים
את משאלת-ליבו להתקרב לריבונו ללא הפוגה. במשפט מן
הידועים יותר, הוא מצהיר: "כאייל תערוג על אפיקי מים, כן
נפשי תערוג אליך אלוקים. צמאה נפשי לאלוקים לקל
חי..." (תהילים מב, ג)

כשהתקשורת ביקרה בישיבה

**נצור לשונך מרע ושפתיך מדבר מרמה. סור
מרע ועשה טוב. (תהילים לד, יד-טו)**

ימי הסתה נגד בני הישיבות באו עדינו. התקשורת חוגגת.
אחד מהמוקדים הפיקנטיים שלה, הם הישיבות בעצמם.
מחוץ להיכלותיהם, הם ימצאו מספר יושבי-קרנות שיעוטו
על המצלמות כזבובים ליד סירחון, כשאת 'פניניהם' האנטי-
ישיבתיים הם ימכרו לצופים. "יש הרבה שבטלים מלימודם

שיכולים לצאת למעגל העבודה", יצהיר אחד מרואיינים
בהתמוגגות של ילד קט שלראשונה רואה מצלמת תקשורת.
דא-עקא, שהמרואיין בעצמו, נמנה על אחד מבכירי
הבטלנים בישיבה. ומתברר, כמובן, שהוא מייצג בעיקר את
עצמו. כלומר: במשקפיו של הבטלן, כל בני הישיבה הופכים
לפתע לבטלנים מן המניין שבכלל לא מכירים את הסוגיה
הנלמדת בישיבה כעת. לא נעים כמובן להודות בקלון אישי.
לעומת-זאת אילו היו משוחחים עם המסתופפים בבית
המדרש השוקעים בהוויות אביי ורבא מתוך המולה רועשת,
סביר להניח שאלו היו רואים תמונה וורודה בהרבה. קרי:
"מרבית בני הישיבה שוקדים על תלמודם בהתמדה. מיעוט
שולי עדיין לא". מדובר בתובנה פסיכולוגית פשוטה בעליל.
אין לדיין אלא מה שענינו רואות.

תובנה זו מאלפנו דוד המלך בהדגישו כי הדרך לנצור לשון
מרע היא באימוץ הפתיחה: "סור מרע עשה טוב". אין אפס,
כאשר אדם חובק את ספסל בית המדרש, באורח
אינסטינקטיבי כולם נראים בעיניו כאלו. אין בכלל עילה
שיוציא דיבת חבריו רעה. פשוט וקל.

יונת השלום המרחפת

**סור מרע ועשה טוב. בקש שלום ורדפהו.
(שם)**

ש-ל-ו-ם. מילה אחת עם פסטיבלים מרובים. מילה אחת
שהצליחה לשכר ריבואות בני אדם. ועל להקות השיכורים
מנצה, מיודענו, הקשיש השוכן כבוד ברחוב ז'בוטינסקי
ברחביה.

השלום - מידה טובה היא. אין כל ספק בדבר. אך בעיני אותו
עולם דמגוגי המרחף עם יונתו הצחורה, הוא חזות-הכל. הוי-
אומר, שבדרך היא ניתן לדרוס על כל ערך, ובלבד שהשלום
המיוחל יבוא. יוקז דמם של אחים, אך השלום יעפיל על
הכל. שלום. המילה והפאתוס.

כאשר דוד המלך מקווה לשלום, כותב הרב יוסף סורוצקין,
בחיבורו המופלא 'מגד יוסף' הוא מקדים בקריאה ליהודי:
"סור מרע ועשה טוב". זוהי הדרכה חיונית לכל מי שחפץ
בשלום. שכן, הוא מסביר, אילולא יסור מרע ויכון דרכו על
אדני יסודות איתנים של יראת השם, הרי שבחתירתו
השאפתנית לשלום, הוא יחבול כל ערך יהודי טהור. הוא
יחולל סכסוך פנים-ישראלי ובלבד שזה הישראלי-פלסטיני
יקרום עור וגידים. במצרית קוראים לזה: אנרכיה.

ח"כ חילוני - ישיבה חרדית

לפני כשלוש שנים ביקר ח"כ דאז, דניאל בן סימון (העבודה) באימפריית התורה של ישיבת מיר בכירה, בחסות עורך הגיליון. כשיצא משם, חלה תפנית דרמטית בחשיבתו. ערב חג מתן-תורה תשע"ד, מציג אנישי פרי את המסמך המטלטל המספר איך רואה ח"כ חילוני ישיבה חרדית << לתשומת לב השופט אליקים רובינשטיין!

לא מזמן ביקרתי בישיבת מיר בירושלים, מעוז חרדי שבין כתליו העתיקים מצטופפים יותר מ-6,000 לומדי תורה. זו זירה תורנית שאין בה הפוגה לימודית גם בשעת לילה מאוחרת; קולות הלומדים מהדהדים אף מעבר לישיבה, ונמהלים בקולות של עוברים ושבים בתוך השכונה החרדית. אחד התלמידים, ישראל פרידמן, שיתף אותי במצב הרוח שלו ושל חבריו ביחס לדרישה שהם יתגייסו לצבא. הוא וחמשת התלמידים שהקיפו אותו לעגו להתקף החילוני שהסתער לאחרונה על בחורי הישיבה.

"תירגע!", הפטיר פרידמן. "אין לנו שום קשר איתכם החילונים ולא יהיה. אנחנו לא יכולים לחיות איתכם בגלל צורת החינוך שלהם, בגלל צורת הדיבור שלכם, בגלל צורת הלבוש שלכם. אתם עוקרים את התורה ואת אלוקים ואתם רומסים אותנו. יש כאן בעיה עקרונית, שהמציאות של הצבא היא אנטי-תזה לעולם היהדות. כשחרדי הולך לצבא ואומרים לו להילחם - את מי הוא ישאל, את המפקד או את מר"ן? ברור שאצלנו מר"ן הוא שקובע. לא יקום ולא יהיה גיוס לצבא. נקבל הוראות רק מרבנים, ולא מאנשים עם ברזלים על הכתפיים." חברו מוטי סגל הוסיף: "בתוך תוכנו, אנחנו יודעים שלא יהיה גיוס. אתם מנהלים נגדנו מלחמה פסיכולוגית, אבל אנחנו יודעים שהחילוניות גוססת ואדם גוסס נוטה להתפרע לפני הסוף. אלה פרוכסים אחרונים שנשארו בגוף של החילוניות."

זה שנים שהמערכת הישראלית מנסה ללמד את הקהילה החרדית בינה, או לפחות להכפיף אותה לכללי משחק אחרים. ציבור ישראלי מודרני, ששואב את ה"אני מאמין" שלו מערכים אוניברסליים, נאבק ללא ליאות מול קהילה יהודית אדוקה שיונקת את ערכיה מהגלות. המהפכה הציונית פסחה עליה, ולא הצליחה להכתים את מנהגייה כהוא זה. החרדים מנהלים את טקסיהם כמו לפני 300 שנה, מתאבלים כפי שעשו בגלות, מדברים אותה יידיש וחיים בתוכם וביניהם כאילו היו נטע זר במדינה.

למעט התבטאויות אקראיות, מעולם לא נקטו החרדים עמדה בנושאי שלום ומלחמה; מעולם לא ישבו כחברים בממשלה מחשש שאחריות מדינתית תיפול על כתפיהם; הם היו קהילה סגורה - ונותרו קהילה סגורה. כמו היו בגלות, הם מתייחסים לשלטון הישראלי כאל שלטון זר, לא שונה מאוד משלטון של גויים כבימי הגלות. רובם ככולם מייחלים ליום שבו ייגאל העולם, ושום שלטון לא ישרוד זולת שלטון האלוקים.

לנוכח כל זאת, מדהים שגם אחרי 65 שנות חיים בישראל, החילונים עדיין חולמים להמיר את החרדים. מדהים שפוליטיקאים (ובראשם יאיר לפיד) צברו הון פוליטי אדיר בסחפם אחרים מאות אלפים, במחשבה שהחרדים ינהרו לבקום אחרי שיחוקק חוק בכנסת. אם בסופו של דבר יחוקק חוק כזה, הם אכן ינהרו - אבל לא ללשכת הגיוס, אלא לבתי הכלא. בשירות בתי הסוהר כולו לא ימצא מקום להכיל את הסרבנים, ובהם גם גדולי הרבנים.

מדהים היה לעקוב במשכן הכנסת אחרי נאומיהם של פוליטיקאים חילונים שחשבו שבמחי אמירה או סיסמה, ישילו החרדים מאות שנות חיים גטואיים כמו היו חזיון תעתועים. הם כנראה לא הפנימו את מראהו של ח"כ אברהם רביץ ז"ל, שבדיון בנושא פתיחת כביש בר-אילן בירושלים, נדרש אז לאחד מחברי מפלגת "שינוי" שהאשים אותו באורח חיים גלותי ומיושן. "כן! כן!, אני רוצה לחזור לגטו היהודי בפולין", זעק מעל דוכן הכנסת בקול ניחר. "כן כן! אני רוצה לחיות כמו שחינו לפני 400 שנה בגלות!". אני מעריך שההצגה הנוכחית של גיוס החרדים - אותה "ועדה לשוויון בנטל" - תגיע לקרשנדו שלה בקרוב, כששני הצדדים יבינו את מגבלות הכוח שלהם ויחזרו למודל של תמול שלשום. כמובן שיהיה גדוד חרדי פה ושם, שיגן בגאווה על הגבולות. אבל הוא יהיה כערער בודד בערבה החרדית העצומה יושבי הכוללים. לקראת הבחירות הבאות, יוכל לפיד להתפאר בפני בוחריו שעשה כמיטב יכולתו כדי לשנות סדרי עולם. יזנבו אחריו אוראקלים חדשים, שיבטיחו לעשות את זה עוד יותר טוב. ותמיד, כמו תמיד, יימצאו אותם מאות אלפים שילכו, מוכי סנוורים, אחר ההבטחה הגדולה להפוך את החרדים לאנשים כמונו.

היא לא תתמש.

אליהו ישראלי

שיר הלל לבן הישיבה

היאך עוד מעייניך נישאים אל-
על
ולא תיתן שינה לעפעפיך

אמור, בן חיל, יושב הישיבה
האם רוחות העוז לא השיגוך
היאך, בן חיל, בן הישיבה
עורך אווז עולם שלם בפך

גלה נא לי כוחות ישיבתך
תאר ברורות לי, איש הכוח
מי מעניק לליבך פעימות
כשסביב, אמת, הקול כנאלם

היאך תשב שעות ללא מספר
היאך תשקוד על תלמודך

שתף אותי בסוד שקדנותך
אמור גלויות, ידיד שחוח
מי מחזיק ידיך איתנות
כשסביב רוחש כל העולם

ספר נא לי צפונות ליבך
באר בבקשה, אמן המוח
מי שומר רגליך יציבות
כשסביב כל תוכן נעלם